

Državno gospodarstvo je v veliki meri odvisno od posameznih gospodarstev; čim bolj so urejena posamezna gospodarstva, tem boljše je urejeno tudi državno gospodarstvo.

Akoravno ponekod že dokaj intenzivno gospodarimo in mnogo proizvajamo, vendar to nikakor ne bo zadostovalo za bodočnost. Prišla bo nekoč doba, ko bo celi svet izgledal kot en sam vrt, pa še kljub temu ne bo vsega dovolj. Kedo li bo potem prevzel odgovornost za prehrano človeštva? Gotovo nikdo drugi kot kmetovalec.

Kmetovalci! Zavedajmo se te naše velike odgovornosti za človeško družbo in zahtevajmo zato najširšo svobodo in pravico samoodločevanja, kajli od nas in našega dela je odvisno svetovno gospodarstvo sedaj in v bodočnosti.

Ivan Stampar, oskrbnik graščine Ormož.

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

Pri določevanju novih taks se je, kakor je že na drugem mestu povedano, zopet pokazalo, kako zaslombo in zaveznitvo ima samoradikalna vlada za vsako protiljudsko delo pri demokratih in pri srbskih zemljoradnikih. Demokratski listi še vedno hujskajo vlado proti Hrvatom in Slovincem, na eni strani bi zelo radi, če bi se začelo z obznanimi divjati po Hrvatskem, na drugi pa venomer trdijo, da je vlada popustljiva napram Hrvatom in Slovincem ter da popušča celo od ustavnih določil.

Za jesensko parlamentarno zasedanje 20. t. m. vlada ne kaže nobenih novih smeri svoje politike. Zagrožene nasilne mere za Hrvatsko vladi pred zunanjim svetom ne gredo v račun, na drugi strani pa zopet Pašič in še razni drugi odločilni člani njegove vlade ne kažejo nobene prave volje za ugoditev nujnih in upravičenih zahtev proticentralistične opozicije. Od zunaj se kaže vedno več zanimanja in pozornosti za naše razmere. Pred kratkim so bili v Beogradu angleški politiki, med njimi tudi par poslancev in Beograd je ob tej priliki z vso silo hotel pokazati svojo slabo stran. Listi so smešili in zmerjali hrvatski pokret ter psovali tudi politike-tujce, ki se za naše notranje razmere zanimajo. Angleški parlamentarni člani so se seveda vsi ogorčeni odpeljali iz Beograda v Sofijo.

Od vsega, kar je Pašič prinesel, ministre še najbolj zanimava francosko zagotovilo, da dobi Jugoslavija kmalu 300 milijonov frankov posojila za oboroževanje. — Govorilo se je tudi o francoski pomoči za nas glede rešitve reškega vprašanja, konec tega pa je bil ta, da so v pondeljek Italijani nenadoma postavili Reki nekega svojega generala za poveljnika ter sporočili naši vladi, da se je zgodilo to v ohranitev reda in miru. Reka je torej pod italijansko oblastjo in vse govori za to, da je naša vlada na tihem na to že pristala ali pa, da je vse mogoče korake proti temu zamudila in da mora sedaj brez ugovora to dopustiti. Na vsak način raste Italiji pogum, ko je tudi v sporu z Grki dosegla, kar je hotela. Otok Krk drži. Z njim lahko vsak čas zapre Jadransko morje in ko se tu ni oglasilo Društvo narodov, se tudi radi Reke ne bo zlasti še radi tega, ker je Beograd doslej mirno gledal, kako se krši rapalska pogodba. Zunanja politika, ki jo vodi beograjska vlada, je vedno bolj samovoljna in nejasna in tudi glede za nas najvažnejše upostavitve odnošajev z Rusijo čujemo samo to, da so ruski begunci, Wranglovci in drugi vložili nekak ugovor, kakor da bi imeli sploh kaj govoriti v naši državi.

Hitra in delavna je vlada samo v tem, kar obremenjuje in izmoghava naše kraje in pa kar trebi ter meče naš življenj iz vseh panog državne uprave. Sedaj meče na veliko slovenske in hrvatske oficirje iz vojske med penzioniste, katerim pa v splošnem že leta in leta niti tega ne da, kar jim je dolžna po sprejeti obveznosti konference nasledstvenih ali iz bivše Avstrije nastalih držav, ki se je vršila leta 1921 v Rimu. Radikalna vlada nadaljuje na tem, kar so naši demokrati začeli, ki so slovenske uradnike in oficirje, ki niso bili posebej pri njih zapisani, označevali v svoji ostudni klečeplaznosti za nezanesljive. Vidi se, da hoče vlada vse slovenske in hrv. oficirje pometati iz vojske, dočim se neprestano imenujejo novi oficirji — Srbi in bo povišano sedaj 30 srbskih polkovnikov v novo vrsto brigadnih generalov. Velika množina slovenskih in hrvatskih oficirjev se upokojuje po starem zakonu, nekateri, prav redki Srbi pa že zdaj gredo v penzijo po novem vojaškem zakonu, ki še le stopa v veljavo.

VOLITVE NA ČESKEM.

V nedeljo so se po celi češkoslovaški državi vršile občinske volitve. Nastopilo je mnogo strank zlasti po večjih mestih. Socijalni demokrati razdeljeni na češke in nemške so mnogo izgubili, pridobili so komunisti in okrepili so se tudi mladoliberalci ali narodni demokrati s svojimi zavezniki narodnimi socialisti. Svoje postojanke je popolnoma obdržala Ljudska stranka, ki ima največje uspehe na Slovaškem. V Pragi so dobili češki narodni socialisti 22 mandatov, komunisti 19, napredni socialisti 1, češkoslovaški socijalni demokrati 9, narodni demokratje 23, hišni posestniki 1, najemniki 1, združenje vojakov-gažistov 1, nemško-politična delavska stranka 4, konzumenti 1, ljudska stranka 6, obrtna stranka 7 in agrarci 2 mandata.

NEMCIJA.

Nemška vlada pripravlja temeljito valutno reformo in pa nov načrt za odplačevanje vojnih odškodnin. Če

bodo zavezniki s temi predlogi zadovoljni, potem bo Nemčija stavila naslednje temeljne pogoje: neoviran promet s Poruhrjem ter preprstitivne železniške in celokupne civilne uprave v nemške roke.

GENERALSKA VLADA V SPANIJI.

Pretekli teden je bil nenadoma izvršen preobrat v Spaniji. Izvršili so ga generali z vojsko, vlado razpustili ter jo nadomestili z oblastniško družbo 8 generalov. Vodja prevratnikov general De Rivera se je imenoval za predsednika te vlade. Prevrat ni bil naperjen proti kralju, ampak samo proti vladi, ki se je večkrat menjala ter sestavljala iz raznih strank, a ni mogla zboljšati položaja v državi. Sedaj hočejo generali pokusiti svojo srečo.

Naši poslanci med ljudstvom.

Shod Delavske zveze in ustanovni občni zbor okr. Delavske zveze za celjsko okrožje se vrši v nedeljo, dne 23. t. m. ob 10. uri dopoldne pri Belem volu v Celju (vrtna dvorana). Na shodu govori ali gospod poslanec Kremžar iz Ljubljane ali predsednik Delavske zveze za Slovenijo dr. Gosar. Po shodu je ob pol drugi uri sestanek okrajnih zaupnikov DZ celjskega okraja in razgovor o podrobnem organizatoričnem delu. Tovariši in tovarišice! Udeležite se v velikem številu važnega shoda in sestanka.

Shodi SLS v Prekmurju. Dne 8. septembra se je vršil shod SLS pri Sv. Heleni (Pertoča). Predsedoval je g. Kolmenko, župan iz Veščislavec. Govoril je g. poslanec Šiftar. Tolmačil je poslušalcem politični položaj v naši državi, ki je nastal vsled nespravljivosti centralistov, razpravljal o nalгах in borbah revizionističnega bloka, o položaju, ki je nastal vsled Radičevega potovanja v inozemstvo. Končno je izjavil, da bo naša stranka vztrajala za istinito avtonomijo slovenskega naroda. Jugoslov. klubu se je ponovno izreklo popolno zaupanje. — Dne 8. septembra po sv. maši se je vršil shod SLS za celo faro. Govorila sta poslanec Šiftar in tajnik Švikaršič. Tudi tukaj se je ljudstvo izreklo, naj naši poslanci vztrajajo in zahtevajo zakonodajno avtonomijo. — Shod SLS v Gornji Lendavi se je dne 9. sept. jako dobro obnesel. Predsedoval je g. Franjo Bračič, po sestnik in predsednik KZ. Govoril je poslanec Šiftar. Tudi na tem shodu je ljudstvo izreklo Jugoslov. klubu popolno zaupanje.

Kotlje. Dne 16. septembra se je vršil pri nas dobro obiskan shod. Udeležili so se ga večinoma kmetje, nekaj je bilo tudi delavcev. Tudi nasprotniki so bili navzoči, a se ni eden ni oglasil. Poslanec je pojasnjeval ljudem boj v parlamentu in stavil vprašanje, ali smatrajo zborovalci delo poslancev SLS za pravilno ali ne. Na to vprašanje so zborovalci izrazili vodstvu in poslancem polno zaupanje. Po shodu so kmetje še stavili razna vprašanja.

Ojstrica nad Dravogradom. Dne 13. septembra je imel tukaj sestanek zaupnikov SLS naš g. poslanec Kugovnik. Obrazložil je delovanje poslancev Jugoslov. kluba v narodni skupščini. Zaupniki so izrekli polno odobravanje parlamentarnega dela in pozivali poslance, naj z isto delavnostjo v narodni skupščini vztrajajo tudi v nadaljnjem boju.

Dr. Hohnjec je imel v nedeljo, dne 16. septembra pri Sv. Juriju ob Ščavnici politični shod, ki je izvrstno uspel. Obisk je bil prav obilen. Prišli so v precejšnjem številu tudi taki, ki niso ali vsaj dosedaj niso bili pristaši naše stranke. Potek zborovanja jih je uveril, da je naša stranka edina, ki dosledno in energično brani slovenskega ljudstvo ter da se usoda slovenstva in zlasti slovenskega kmeta ne more in ne sme dati v druge roke. Zborovanju je predsedoval načelnik krajevne organizacije župan Horvat. Poslanec dr. Hohnjec je z veliko pazljivostjo slušajočemu občinstvu tolmačil velika vprašanja, ki so sedaj na vrsti v zunanji politiki. Evropa še ni prišla do miru, po njenem telesu še vedno gredo krčeviti pretresljaji. Spor med Francijo in Nemčijo se ne more poravnati. Nemčija ne more plačati, Francija pa ne more odstopiti od svojih zahtev. V tej borbi Nemčija vedno bolj omahuje ter je prišla do roba gospodarskega prepada. Na jugu Evrope pa ogroža mir pohlepni in ošabni italijanski fašizem, ki se zaletava v vse sosedne države, hoteč jih podjarmiti italijanskemu nadvladstvu. Mussolini gazi med Italijo in Jugoslavijo sklenjene pogodbe ter grabelživje izteza svoje roke po Reki in njenemu pristanišču. Od naše vlade zahtevamo, da naši državi ohrani vsaj to, kar ji zajamčujejo sklenjene pogodbe. V notranjosti naše države vlada zmeda in nezadovoljnost je dosegla vrhunec. Centralizem, ki je samo orodje v rokah velesrbstva, kakor nevarna kislina razkraja in razdira sestav naše države. Odgovornost za to nosijo ne samo srbski poslanci, ki so glasovali za centralistično ustavo, marveč tudi slovenski poslanci, demokrati in samostojneži. Zločin, ki so ga s tem storili nad slovenskim narodom, ne bo nikdar pozabljen in njim nikdar odpuščen. Te stranke tudi nosijo odgovornost za vse zakone, ki jih ustvarja centralizem: za vojaški zakon, za povišanje davkov, za kuluk in vse druge slabe posledice centralističnega ustroja države. Slovenska ljudska stranka bo vedno krepko držala v svojih rokah ter bo dvigala kvišku zastavo slovenske samostojnosti. V zvezi z drugimi avtonomističnimi strankami bo odločno in vztrajno vodila borbo za avtonomijo Slovenije in njenega naroda. Navzoči, ki so z veliko pozornostjo sledili izvajanjem, so na predlog predsednika Horvata enaglasno izrazili odobravanje in popolno zaupanje poslancem Jugoslovanskega kluba. Zborovalci so na to sklenili resolucije, v katerih protestirajo zoper

upeljavo kuluka v Sloveniji, zoper ukinjenje jesenskih šolskih počitnic na deželi ter zahtevajo, da vlada ne sme kakor do sedaj zapostavljati interese slovenskega vinogradništva, marveč jih mora braniti pri sklepanju trgovinskih pogodb z drugimi državami, zlasti z Avstrijo. — Popoldne je poslanec dr. Hohnjec govoril podučne in bodrilne besede jurjevski mladini, ki se je v obilnem številu zbrala na sestanku maldinskih organizacij.

Olimje pri Imenem. Tukaj sta se vršila v nedeljo, dne 16. septembra dva zelo lepa shoda. Govorila sta poslanec Vrečko in tajnik Deželak. Poročilo poslanca o delovanju Jugoslovanskega kluba so zborovalci z navdušenjem sprejeli in soglasno izrekli našim poslancem zaupnico.

Artiče pri Brežicah. Namesto poslanca Žebota, ki je bil nujno zaposlen v finančnem odseku narodne skupščine v Belgradu, je imel pri nas dne 16. septembra shod tajnik Krajnc. Govornik je razložil potek političnih dogodkov od zadnjih volitev, ko je slovensko ljudstvo izreklo svoje zaupanje SLS, pa do Radičevega odhoda na Angleško. Razmotrival je vprašanje, ali je upanje, da bo Radič v Londonu kaj dosegel? Ali bodo Angleži pomagali Radiču, ki doma ni hotel iti v narodno skupščino, da bi tam poskusil doseči avtonomijo? Ali bodo v pomoč republikancu Radiču Angleži, ki so na Bolgarskem pomagali vreči Stambulijskega, zato da bi utrdili monarhizem (vlado kralja)? Ni verjetno, da bi se Angleži vmešavali v notranje razmere Jugoslavije, dokler je pri nas mir, večji mir nego v drugih državah. Poleg tega imajo Angleži danes velike skrbi glede Porurja, v sporu med Grki in Italijani, v vprašanju Reke, doma pa se morajo brigati za to, kako nasiti poldrug milijon delavcev, ki nimajo dela! In končno: Angleška danes ni več gospodarica Evrope, ampak največji vpliv ima Francija. Iz vseh teh razlogov se Radičevci po pravici bojijo, da bo Radič prišel iz Londona še bolj prazen nego je prišel tja. Krivdo nosi pač Radič sam, ki meni, da mu bodo Angleži dali zastoj »republiko«, ali bolje samostojnost Hrvatske, za katero so on in njegovi poslanci doma delali — z nedelavnostjo za pečko. Ali ni žalostno, da se 21 poslancev SLS noč in dan mora truditi in ubijati v Belgradu za avtonomijo in pravice Slovencev, dočim Radič ni storil niti tega, kar bi lahko storil: da bi prišel našim poslancem na pomoč v narodno skupščino, kakor je to objubil? Zborovalci so sprejeli govor z velikim razumevanjem in odobravanjem dosedanje taktike Jugoslov. kluba.

NASE PRIREDITVE.

Velika narodna slavnost v Št. Ilju v Slov. gor. bo v nedeljo, dne 23. septembra popoldne. Glasbena Matica v Mariboru pride, da nas navduši, razvedri in razveseli z lepo slovensko pesmijo. Slovenski govorniki bodo vzbujali v našem obmejnem narodu zavest in odpor. Pridite v obilnem številu!

Orlovski prireditve v Št. Ilju v Slov. gor. se je zadnjo nedeljo prav dobro obnesla. Odsek Št. Ilj je ob prihodu mariborskega vlaka sprejel na kolodvoru mariborske brate, s katerimi so skupno odkorakali k župnijski cerkvi, kjer so bile večernice. Točno po sporedu so ob pol 16. uri prišli s telovadbo ter izvajali proste vaje najprej člani, potem članice, za njimi deški naraščaj in gojenke. Živahno ploskanje občinstva je spremljalo vsak nastop. Nato je pozdravil veleč. gospod župnik šentiljski E. Vračko v navdušenem govoru Orle iz Maribora in pozival vso mladino, da po vzgledu Orlov stopi v armado bojevnikov za lepe in visoke cilje kršč. maldinske organizacije. Slavnostni govornik g. Ivo Peršuh iz Maribora pa je v globokozasnovanem govoru povdarjal cilje orlovstva in kočno slovesno sprejel članice odseka Št. Ilj v orlovske vrste. Po govoru so nastopili bratje iz Maribora z boks-vajami, kar nam je bilo čisto novo. Zelo mične so bile simbolične vaje članic iz Maribora. Glede orodne telovadbe, ki je sledila kot zadnja točka, pa je bila slišati od vseh strani le pohvala. Naj ostane ta dan vsem Orlom v prijetnem spominu, kot dan priznanja za njihov trud v telovadnicah. Vsem udeležencem pa iskreni Bog plačaj za številni obisk.

Občni zbor Orla v Slov. Bistrici. V nedeljo, dne 30. septembra 1923 se vrši v društveni sobi okrajne hranilnice občni zbor Orla. Vsi člani in somišljeniki ste vabljeni v obilnem številu.

Savinjsko orlovsko okrožje. V nedeljo, dne 23. t. m. se vrši okrožni občni zbor v Št. Pavlu ob 1. uri popoldne v društvenem domu. Pozivljamo bratske odseke, da pošljete svoje zastopnike, posebno bližnji odseki se udeležite v večjem številu. Občni zbor je važen, ker se bodo zasnovale nove smernice za nadaljni razvoj. Pridite tudi prijatelji Orlov. Bog živi!

Knetsko katoliško izobraževalno društvo na Frankolovem priredi na kvaterno nedeljo dne 23. t. m. popoldne ob pol 4. uri v Društvenem domu veselico z igro »Zupanova Micika«. Med odmorom nastopi domači tamburaški zbor. Po igri pa se zapoje več narodnih pesmi. Gostje se prijazno vabijo, da pridejo v obilnem številu.

Tedenske novice.

Pogreb rajnega g. kanonika Jožefa Mešičeka v Brežicah je pokazal, koliko ugleda in ljubezni je užival ranji g. dekan ne samo med navadnim ljudstvom in med svojimi stanovskimi tovariši, ampak tudi med višjimi sloji in celo pri političnih nasprotnikih. 48 duhovnikov iz domače in tujih dekanij, iz Hrvatske in sosedne Kranjske ga je spremlilo k zadnjemu počitku.